

СЯЛЯНСКАЯ

НІВА

Няхай жыве Вольная, Незалежная,
Злучаная Беларусь!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ПОЛАЦКАЯ 4. (WILNO, POŁOCKA 4).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 га-
дзіны апрача сьвята.
Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграшчы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ і СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ

Канфіскацкая „Сялянская Нова“

На загаду Камісара Ураду на м. Вільню канфіскаваны № 7 (58) „Сялянская Нова“ ад 22 студня с. г. за перадавіцу „Рэпрэсіі“, за артыкул „Беларускі Сялянскі Саюз Моладзі“ і за адозву Беларускага Насольскага Клубу: „Грамадзяне Беларусы“!

„Ізбіеніе младенцев.“

Усе мы добра ведаем, як у Польшчы трактуюцца беларускі нацыянальны рух. Ад самага часу паўстання да дзяржаўнага жыцця Польшчы, а асабліва ад парэзаўшага Беларусь польска-большавіцкага міру ў Рызе мы чуем ад усялякага эндэцкага груганья, дакі крык „няма беларусаў“. Сэнтэментальныя польскія дэмакраты лічаць, што ўсіх сьвядомых Беларусаў можна змясьціць на адной канапе, а тоўстакурае нашае абшарніцтва прызнае беларускімі нават і самыя шырокія нашы сялянскія масы, аднак-жа гледзячы на іх, як на шэрую скацінку, якую старым шляхоцкім звычайна трэба трымаць у чорным целе, каб ня мог мужычок нават і крыкнуць аб тым, што баліць.

З гэтых дзіўных паглядаў усяго, бяз рожніцы польскага грамадзянства вынікае ў адношаньні да нас і ўся польскае палітыка. Усе яе добра ведаем, каб шмат аб ёй гаварыць. Ужо доўга рад гадоў хрысьціць нас антыдзяржаўнікамі; у разуменьні кожнага польскага мешчаніна словы *Беларус і камуністы* зроблены роўназначнымі словамі — сьнонімамі. Аб гэтым стараецца ледзь ня ўся чыста польская прэса.

І ў рэзультаце бачым, што як-бы там нас з тою ці іншаю палітычнай масьцяй ні мяшалі, а прыходзіцца Палякам прызнацца, што Беларусь ў Польшчы ёсьць. Адсюль ужо пачынаецца панскі страх нашых „зуброў“, страх перад тым, што рух наш у гэтай ці іншай форме выбяеца на верх і магутна заяўляе аб сваім існаваньні. Нішто гэтага руху аўтаматычна стрымаць ня можа. Але-ж сьляпяя клясавая ненавісьць абшарніцтва да масавага мужыцкага беларускага руху туманіць вочы паном сягоньняшняга палажэньня настолькі, што яны ня ведаюць іншага спосабу барацьбы з магутным рухам народу, як той іхні стары панскі спосаб, які можна назваць „культам бізуна“.

Палітычна рух наш малады. А ўсё маладое здольна на прыкрыя часам і для самога сябе, памылкі. І вось сёньня мы сьведкамі нябывалага ў гісторыі прававых дзяржаваў *ізбіенія* палітычных младенцев, якія, дайшоўшы да нацыянальнае сьвядомасьці, масава ўдарыліся ў беспляновы, збоку нашэптаны ім, радыкалізм. З гэтым пустым радыкалізмам у імя самога радыкалізму мы змагаліся па меры сваіх сіл, лічачы яго часовым зьявішчам і пчыра верачы, што ў сялянстве нашым аж надта досіць ёсьць здаровага розуму на тое, каб на чужыя дэбрадзействы не разлічаць, а спадаяюцца лепшае долі толькі ад сваіх уласных нацыянальных здольнасьцяў да самастойнага жыцця. Большасьць маладых гарачых галаваў нашае сялянскае моладзі кінулася ў іншы бок, можа ў прастаце душы наўна думаючы, што праўда заўсёды там, дзе большасьць.

Як на грэх сталася так, што большасьць нашага народу ў руках маскоўскіх большавікоў. Аднак-жа мы маема сьмеласьць цьвярдзіць, што ня там яшчэ наша нацыянальная праўда. Сваю нацыянальную праўду беларускі народ

Польскія рэпрэсіі і арышты.

Арышты ў Заходняй Беларусі

Лік арыштаваных у некаторых паведах значна павялічыўся. У наваградскім павеце арыштавана агулам 56 асобаў:

У Гародні і гарадзенскім павеце лік арыштаваных узрос да 34; У Беластоцкім павеце — 22; у Сакольскім пав. да 12; у Ваўкавыскім пав. да 9. На абшеры ваяводства Беластоцкага — 90 асобаў. З гэтага ліку на абшар паведаў: бэльскага 20, Горадзенскага — 30.

Незаконная рэвізія.

У ноч, калі рабіліся арышты дзеечаў „Грамады“, польская паліцыя зьявілася ў прыватную кватэру п. Тарашкевіча ў Вільні. Дзеля таго, што там нікога не было дома а дзверы былі пазамыканы, паліцыя сама без гаспадароў кватэры выламала двоя дзвярэй і зрабіла ў кватэры пасла рэвізію. Паўне-ж рэвізія нічога ня выкрыла. Вось як у „вольнай дэмакратычнай“ Польшчы, шануюць незачэпнасьць пасла — ламаюць дзверы і бяз гаспадара самі паліцыянты са шпікамі робяць рэвізію!

Злосныя выдумы.

У сувязі з рэпрэсіямі, якія распачаў польскі ўрад адносна „Грамады“ усе польскія газеты друкавалі шмат злосных, нягодных з праўдаю выдумаў. Найбольш у гэтым убываецца абшарніцкае „Слова“, якое пайшло ўжо далей на т за „Dziś. Wil.“, орган эндэкаў і дэфэнавы.

Ужо ў першых вестках аб арыштах беларускіх паслоў і ліквідацыі „Грамады“ газеты падалі, што паліцыя а 3 гадзіне ўварвалася ў кватэру цэнтральнага сэкратарыяту, дзе адбылася паседжаньне. Што гэта ёсьць мена, дык відаць на т з тых самых польскіх газет. Бо якім парадкам магло быць а 3 гадзіне ўначы паседжаньне Цэнт. Камітэту, калі ў гэтым самым часе галоўных павадзіроў „Грамады“ не было зусім у Сэкратарыяце, бо п. Тарашкевіча арыштавалі ў Калені (пад Вільняй), п. Рак-Міхайлоўскага на вакзале, а Валашына ў прыватнай кватэры; пасла Мятлы зусім не было ў Вільні.

Другі прыклад гэта весткі аб Беларускам Банку. Польскія газеты надрукавалі, што ў Банку знайшлі па рахунку „Грамады“ — 500.000 зл Цяпер выясьвілася, што гэта мана.

оласна абвясціў на ўсебеларускім конгрэсе ў 1917 годзе, разагнаным сілаю тых-жа самых большавікоў, марку якіх шалены польскі нацыяналізм стараецца наляпіць на кожнае праўдзеньне масавага беларускага руху.

Падзеі сёньняшніх дзён павінны кожнага з нас навучыць шмат чаму, павіны даць зразуменьне кожнаму, што ніякі ірадавы пагромы нашай нацыянальнай самабытнасьці не заб'юць і ніякага трыўмфу не дадуць ворагам беларускага руху, з якога-б боку гэтыя ворагі ні находзілі.

З малымі вельмі выпадкамі ўся польская прэса робіць з міністра справядлівасьці п. Мэйштовіча героя дня, забыўшы нават зусім, што гэты-ж самы пан Мэйштовіч умеў калісь рабіць і іншыя рэчы, чымся дзіўная яго інтэрпрэтацыя правідаў Польскай Канстытуцыі, пісанай бяз нас, бяз Беларусаў. Умеў-жа-ж п. Мэйштовіч разам з іншымі краёвымі абшарнікамі стаўляць побач з віленскай катэдраю вялізны памятник найбольшаму хіба ворагу польскае дзяржаўнасьці наагул — Кацярыне 2-ой. Умеў агадзіцца і з

Трэці прыклад мана гэта тое, што пры арышце п. Тарашкевіча знайшлі пры ім вялікую суму даяраў, чужь ня 10.000 і нейкія быццам кампрамітуочыя матэрыялы.

Калі ўсе гэтыя ілжывыя весткі былі даны польскім газетам дыфэзывай, дык у гэтым нічога няма дзіўнага, бо польская дэфэзыва на на такія штуку вельмі ахвотна ідзе, але калі газеты самі выдумалі гэтыя злосныя, нягодныя з праўдай весткі, дык гэта выглядае, што польская прэса робіцца даносчыкам на Беларусаў.

З гэтага ўсяго бачым, на колькі зьяўляюцца праўдзівымі ўсе весткі друкаваньня ў польскіх газетах адносна быццам праступкаў „Грамады“.

У справе арышту паслоў.

17 г. студня калі гадзіны васьмай ўвечары маршалак Сейму Ратай прыслаў да міністра справядлівасьці Мейштовіча ліст гэткага зместу:

Апіраючыся на пісьмо ад дня 15 г. м. і на інфармацыі п. Міністра так аб абставінах, паміж якіх паступіла адабраньне вольнасьці паслом Тарашкевічу, Валашыну і Рак-Міхайлоўскаму, так і аб дзейнасьці, з-за якой засталіся яны затрымленымі, не найшоў дагэтуль досіць падставаў дзеля жаданья звальненьня іх і забраньня адказнасьці за напаступства звальненьня.

Аднак даведаўшыся, што ў працягу ўчарайшага дня адобрана вольнасьць паслом Галавачу і Мятле — ня ведаю, як аб'ясніць гэта, ці ў сувязі са справай, з-за якой затрымана трох вышэй выказаных паслоў, ці таксама датычыцца гэта асобнай справы. Прашу аб сьнешнім прысланьні мне высвятленьняў.

Асобна прашу аб выразнае высвятленьне, ці паслы Галавач і Мятла былі затрыманы на гарачай справе грамадзкага праступства, бо ня маючы магчымасьці належнага і самадзейнага высочыванья справы ўва ўсіх падрабязнасьцях, мушу з неабходнасьці абірацца на асьвятленьню і інфармацыях п. Міністра.

Хачу толькі выткнуць, што калі-б адабраньне вольнасьці паслом Галавачу і Мятле стаяла ў сувязі са справай трох вышэйвыказаных паслоў, дык факт, што наступіла яно амальшто ў 24 гадзіны пазней пацягавалі сумлівасьць ці выяўляецца прыпадак залаўленьня на гарачай рабоце.

(—) Ратай маршалак Сейму.

надпісам на гэтым памятніку „отторжанная воз вратих“.

Толькі міністар з гэткаю гістарычнаю мінуласцю мог замахнуцца на ўсё-ж такі *легальна беларускі рух* у гэтай яго форме, якую мы лічылі непажаданай для нашага гаротнага сялянства.

І гэтае сялянства нашае, вытрываўшае на сваім вяку не адзін жах нядомі, мы клічам да зьяднаньня пры сваім нацыянальным штандары, каб лягчэй вытрываць было ўсе нашы зльбяды.

А п. п. Мейштовічы хай памятаюць, што „ізбіеніем младенцев“ ня была забіта ідэя любасьці да бліжняга, ахаліўшая цяпер усё культурнае чалавецтва. Ня будзе гэтым спосабама забіта і ідэя поўнага беларускага нацыянальнага адраджэньня.

Прысылайце грошы на падпіску.

Выясненне міністра Мэйштовіча ў справе арыштавання паслоў.

У сувязі з арыштаваннем паслоў Мятлы і Галавача маршалак Ратай атрымаў равіцай 19 г. студня наступны ліст:

Маю гонар паведаміць п. маршалак, што паслы ў Сойм Пётра Мятла і Фалікс Галавач былі затрыманы: першы ў Глыбокім, другі ў Валожыне на факце выканання праступнай дзейнасці, скіраванай проці бясчэснасці дзяржавы і ведзенай пад дырэктывай дзейнікаў за грошы якія ішлі з-за граніцы. Задержание іх зроблена на прапазыцыю падпракуратора Апэляцыйнага суда ў Віліні ў сувязі з разнараджэннем аб затрыманні паслоў Тарашкевіча, Валашына і Рак-Міхайлоўскага і было патрэбным дзеля абясшоджання вынікаў праступства.

(—) Міністар Мэйштовіч.

Справа арыштаваных паслоў перад Соймам.

Заступнік старшыні беларускага парламентарнага клубу сэн. Вагдановіч даведаўся да маршалак Ратай і падняў у гутарцы з ім справу арыштаваных паслоў беларускай „Грамады“.

Маршалак Ратай аб'ясніў, што міністар справядліва сці прадставіў яму даказы таго, што дзейнасць арыштаваных паслоў пераходзіла мяжу звычайнай партыйнай работы і была кіраваная дзейнікамі, якія знаходзяцца за межамі дзяржавы.

Маршалак чуюцца змушаным паставіць усю справу на разважанне Сойму, бо выткнутае з яго боку жаданне аб безадкладным звальненню арыштаваных паслоў, абцяжыла-б яго вельмі паважнай адказнасцяй, якой як маршалак Сойму ня хацеў-бы і ня мог-бы прыняць.

Чуткі з Сойму.

У сувязі з учыненай ліквідацыяй Грамады, а таксама з арыштамі паслоў, у соймавых колах дзержыцца пераконанне, што гэтая апошняя справа будзе паміж Соймам і ўрадам закончана ішчасліва. Сойм баіцца выклікаць канфлікт (спрэчку) з ўрадам з-за беларускіх паслоў. Эндэкі і другія соймавыя клубы выказвалі напачатку ахвоту выступіць з ініцыятывай (з пачынам) каб была сабрана рэгулямінавая камісія, якая выказалася-бы ў справе арышту паслоў без папярэдняй працэдурны выдання іх праз Сойм. Але гэтая думка не знайшла сабе лямат прыхільнікаў і дзеля гэтага можна дагадацца, што Сойм опозыцыі (супроціўнага выступлення) рабіць ня будзе. Нічога дзіўнага, бо ходзе тут аб беларускіх паслоў.

3 рэгулямінавай камісіі.

Павядыр соймавай рэгулямінавай камісіі пасол Попель склікаў на панядзелак 24 г. студня паседжанне. Камісія займецца справай арыштаваных паслоў і падасць пленуму Сойму свае пагляды і прапазыцыі у гэтай справе.

Паседжанне Сойму.

Канцэлярыя Сойму разаслала 19 г. студня павядамленне ўсім паслом, што пленарнае паседжанне Сойму збярэцца 25 г. месяца а 3 гадзіне на палудні. Парадак дня паседжання будзе пасланы паслом на іх кватэры.

Як уберагчыся ад сухотаў.

Найстрашнейшая хвароба, якая шляхуе чалавека ад калыскі аж да магілы — гэта ёсьць сухоты, ці туберкулёза.

Сухоты ёсьць хвароба пераважна дзіцячага веку, бо як паказвае статыстыка ёю (гэтаю хваробаю) ёсьць заражана ў некаторых местах 70% дзяцей, але толькі 1/3 з іх хварэе, а з тых умірае палавіна.

Такім чынам, бачымо, які вялікі процант людзей ёсьць гублены гэтаю хваробаю, а дзеля гэтага ўсе культурныя народы стараюцца ўсімі сіламі змагацца з гэтым ворагам. І ясна, што больш анэргічна і прадукцыйна будзе змагацца той народ, які асьведамлены аб значэньні гэтае барацьбы.

1) Сухоты — хвароба заразлівая і тым страшнейшая, чым малодшае цела.

2) Сухоты — хвароба вялічымая, чым скарэй яна распазнаная і правільна лечыцца.

3) Сухоты ня ёсьць хвароба спадковая (не пераходзіць з бацькоў на дзяцей)

4) Прыроднымі ворагамі гэтае хваробы ёсьць: сонца, чыстае паветра і здаровы харч.

1. Сухоты хвароба заразлівая.

Найгалаўнейшым жаралом заразы гэта ёсьць хворы на сухоты чалавек, які пры кашлі разам з сваім харкаценьнем выкідае мільёны бацыляў. Калі такі хворы ня дбае аб чыстаце, а пліе куды папала іпр., на падлогу, то харкаценьне высыхае і пры падмятанні распыляецца ў паветры, а разам з ім і тая вялізарная лічба бацыляў, якія з удыхаючым паветрам дастаюцца ў лёгкія здаравага чалавека.

Я бачыў адзін прапагандны фільм, на якім паказана, як заражаюцца адзін ад аднаго напр. ў сям'і. Бацька — пекар, хворы на сухоты, пасыла свае цяжкое працы прыходзіць да хаты, кашляе і харкае на падлогу. Тут-жа на падлозе забавляюцца дзеці якія свае цацкі пакачаўшы ў пляўкох, бяруць у рукі ў рот гэтым прыносяць да сябе заразу.

Дамовыя зьвяраты таксама могуць быць пераношчыкамі заразы, як напр. сабака або кот, а ўласнае тым спосабам, што выкачаўшыся ў пляўкох хворага чалавека, а пасыла калі дзеці з імі забавляюцца тулячыся галавою да іх удыхаюць тыя бацылы, якіх яны трымаюць ў сваёй шэрсці.

Малако ад каровы хворае на туберкулёзы, таксама можа быць прычынаю заразы.

Такім чынам бачымо, што каб уберагчыся ад гэтае хваробы трэба быць абярэжным з хворым на сухоты, пры гутарцы ня быць вельмі блізка, (бо пры гутарцы часта вяліваюць капелькі сьліны, якія могуць быць прычынаю заразы) не ўжываць тых самых рэчаў, якія ўжывае хворы (лыжкі, міскі, хустачкі, ручнікі і г. д.) ня спаць у адной пасцелі, не цалавацца і г. д.

Хворага на сухоты трэба прывучыць, каб ня плюў дзе папала, а каб меў місачку якую можна вымыць якім небудзь дэзынфекцыйным сродкам пар. лізолелі. Рукі павінен трымаць як ў найбольшай чыстаце, не кашляць другім да твару, а пры кашлі закрываць рот хустачкаю.

Той хворы, які ведае аб сваёй хваробе, а ня будзе трымацца ўсяго гэтага, будзе прычынаю хваробы іншых людзей.

Хворага, які дбае аб чыстаце ня трэба баяцца і ўджаць ад яго, бо гэтым яго сумнае жыццё зробіш яшчэ больш цяжкім.

2. Сухоты - хвароба вялічымая.

Сухоты могуць быць: лёгкія, сустаўныя, скурныя і г. д. Але больш ўсяго хварэе людзей сухотамі лёгкіх. Калі сухоты лячыць ад зачатку, то можна разлічваць на поўнае вылячэнне, а дзеля гэтага каб не запустыць хваробы, галоўнае ў малых дзяцей, трэба пры кожным ненармальным стане дзіцяці, як напр. спадна вазе, атсутнасці апэтыту, начныя поты, болі ў грудзях, зьвярнуцца да лекара, які скажа што ёсьць.

3. Сухоты, ня ёсьць хваробай спадковай.

Ад хворых бацькоў дзеці родзяцца здаровымі, але заражаюцца ад хворых бацькоў ў пачатках свайго жыцця. Такія бацькі павінны аддаць свае дзіця гадаваць да здаровых людзей, пакуль ня вырасьце, бо дарослы чалавек цяжэй падлягае гэтай хваробе, чым дзіця.

4. Прыроднымі ворагамі сухотаў ёсьць: сонца, сьвежае паветра, здаровы харч.

Як ведама, туберкулёзныя бацылы ня выносяць сонца, а дзеля гэтага сонца і сьвежае паветра ёсьць найлепшым лекарам для хворых на сухоты. Здаровае а правільнае ежа ёсьць адным з галоўных дзейнікаў, якія дапамагаюць арганізму змагацца з гэтае хваробаю, а дзеля гэтага кожны мусіць старацца, быць як больш на сьвежым паветры, купацца, рабіць гімнастыку, добра ветрыць пакоі, а па магчымасці старацца спаць пры адчыненых вокнах і г. д.

Такім чынам бачымо, што гэтая хвароба ёсьць вельмі паважная і небяспечная перадусім для дзіцячага веку. Народ, які хоча мець здаровае пакаленьне мусіць вельмі вялікую ўвагу зьвярнуць на дзяцей. Найлепшым мейсцам дзе можна кантраляваць здароўе дзяцей, гэта школа. Як у пачатковых, так і ў гімназіях, было-б вельмі пажаданна, каб кожны вучань быў найменей два разы на год перагледжаны лекарам. Нам беларусам гэта вельмі цяжка, бо прыходзіцца яшчэ змагацца за сваю родную школу.

Усе аднак беларусы павінны дбаць аб здароўі дзетак — грамадзян будучае Вольнае Беларусі.

К. Ф.

Беларускае жыццё у Латвіі.

Аб сталым кіраўніку Беларускага Аддзелу.

Беларускія арганізацыі зьвярнуліся да новага ўраду Латвіі з просьбай аб зацьверджанні на пасаду сталага кіраўніка Беларускага Аддзелу г. У. Пігулеўскага, кандыдатура якога высоўвалася яшчэ пры старым урадзе, але ня была зацьверджана.

Беларускае пазычкава-ашчад. Т-ва ў Дзьвінску.

У Дзьвінску латгалскі акружны суд зацьвердзіў статут „Дзьвінскага Беларускага Пазычкава-Ашчаднага Т-ва“.

Гэтае Т-ва зьяўляецца першаю спробаю дзьвінскага беларускага грамадзянскага згуртавання на грунце эканамічнае самаарганізацыі і ўзаемадапамогі.

Шчыра вітаючы гэты першы крок Беларускага Дзьвінску, жадаемо поўнага пасьпеху ў гэтай вельмі важнай для нас працы.

— Пётра! Пётра! крычэў я, баючыся яго зразумець.

Ён абярнуўся і сказаў мне супакойна: — Бывай здароў, Людвік... Ты відзіш, гэтак для мяне задоўга. Так будзе вам мецца. І кінуўшы на самперад люльку, ён паляцеў і сам дадаючы:

— Добры вечар, мне ўжо досыць усяго. Болей ён не паказаўся. Быў плавец сярэдні.

Відзячы наша знішчэнне і сьмерць усіх нашых, сэрца яго не дадзержыла і ён адцаіўся, ня хочучы чакаць на сьмерць як мы ўсе. Другой гадзінай на раніцы зазванілі ў касцэле. Ноч кончылася, гэта страшэнная ноч поўная ўжо страху і слёзаў. Мала памалу пад нашымі нагамі зьмянілася сухое месца; вада шумела, хвалькі гладзілі адна адну, гралі і папіхаліся. Цеч зьмянілася нанова, абломкі ішлі па правай староне вёскі, пльвучы павольна, усё роўна, бы вада даходзячы меры сваёй паўнаты, засупакоілася, абняхалася і залянілася.

Гаспард раптам сьцягнуў трэпкі і камізэльку. І калі я запытаўся ў яго дык:

— Слухай, дзядуля, кажа ён, я ўміраю ад пачакання. Я не магу болей аставацца... Пазволь мне ўзяцца за работу, я яе выратую.

Ён гаварыў аб Вэрніцы. Я не хацеў перабіваць яго замеры. Ніколі ня меў ён столькі сілы каб мог дацягнуць маладую дзяўчыну да касцёлу. Але ён не адступаў.

— Я яе люблю, я яе ўратую, паўтараў ён

ЭМІЛЬ ЗОЛЯ.

ПАВОДКА.

(Пераклад з францускага Л. М.).

(Працяг).

V.

Асталося нас ня болей як пяцёра на страсе. Вада пакінула нам толькі вузенькі пасак удоўж краёўкі. Адзін комін ужо зьяслю. Трэба было падняць і дзяржаць на нагах Вэрніку і Марылю, каб вада не мачыла іх. Нарэшце, прышлі яны да памяці, і мы яшчэ болей занепакоіліся колі пачылі іх прамоклых, азяблых, у дрыгаце і з непрастанным крыкам, што яны ня хочучы ўміраць. Мы ўсупакоівалі іх, як малых дзяцей, кажучы што вось яны яшчэ не памерлі, што мы перашкодзім сьмерці забраць іх. Але яны ня верылі боі, зналі добра, што памруць. І кожны раз, калі гучэла, як хаўтурны зьвон слова „паміраць“, зубы іх ляскалі і страх кідаў адну адной на грудзі.

Прышоў канец. Згрузатаная вёска не паказалася болей каля нас, апрача некалькіх сьцен. Толькі касцёл высунуў сваю непарушаную званіцу, адкуль усёяж даносіўся шэпт пакутнікаў (прытульнікаў). У ваддзі ракатала непамерная цеч водаў. Ня чуваць было ўжо болей абвалу дамоў, надобнага да жарствы, якую

высыпаюць з павозак. На часіну выдалася нам, што злева стаў чутны шум вёслаў. Сказаў-бы хто, што гэта плеск, прыемны, мерны, усё болей і болей выразны. Ах! што-ж гэта за музыка надзеі, як мы ўсе выцягнуліся з пытаннем да прастору! Мы затаілі аддых. І нічога ня ўбачылі. Жоўты абрус расцілаўся, паплямлены чорнымі ценьмі, але ніякая з гэтых ценьў, вяршынь дрэў, рэшткаў сьцен, што абваліліся, не парушылася. Ад таго часу чакалі мы кожную секунду, што будзем нахлынены з распадам дому. Апошні быў ужо падрыты, ён не трымаўся болей чымся на адзін грубейшай сьцяне, якая распаўшыся заваліла-бы яго ўвесь. Але тое, што мяне пужала найболі, было пачуцьцё, што страх пад намі гнулася. Дом яшчэ быць можа дастой-бы ўсю ноч, але дахоўкі павываліліся паразбіваньня і падораўленыя калодкамі. Мы ўцяклі налева, на кроквы яшчэ мацнейшыя. Скоры сталі гнуцца і яны. Ведама, маглі яны ўгнуцца, калі мы ўсе пяцёра кучай стаялі на адным і тымсамым малым кускае страхі. Праз некалькі мінут брат Пётра ткнуў машынальным гастам у рот сваю люльку. Стаў круціць ён свае, старога салдата, вусы, бровы насупіў, ладзіўся няўнятым голасам. Гэты страх, што павялічываўся каля яго і ў параўнаньні з якім, яго адвага было нішто, пачынаў яго моцна нецярпліваць. Ён сплюнуў разы два-тры ў вадку са злой ненавісьцяй. Потым, як мы ўсе далей апушчаліся, ён парашыўся і спусьціўся са страхі.

3 жыцця пад Польшчай.

Новае міністэрства.

Польскі ўрад м. Пилсудскага пастанавіў уваваскрэсіць зліквідаванае раней міністэрства пошты і тэлеграфу. Міністрам гэтага новага міністэрства мае быць палк. Медзінскі—пасол з „Вызвалення“. Бачым, як у Польшчы робіцца ўсё шыварат навыварат; каб даць пілсудчыку пасаду міністра, робіцца новае міністэрства, на кошт усякага грамадзянства,

Праект уставы аб навабранцах.

Міністар вайсковых справаў Пилсудскі прыслаў у Сойм праект уставы аб навабранцах на 1927 год.

Кража амуніцыі.

Ужо даўно ў Горадні моцна зацікаўлены кражай невядомымі асобамі амуніцыі з 29 паўка артылерыі. Кража зроблена вельмі спрытна. У таемны спосаб згінулі стрэльбы, набоі, а таксама газавыя маскі. Відаць, што кража была ў ночы.

НАВІНЫ.

— **Сабраньне Аддзелу Інстытуту.** У нядзелю 6 лютага адбудзецца сабраньне дэлегатаў Віленскага Аддзелу Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

— **Справаздача Гуртка Інстытуту ў Бардзенах, Брасл. пав.** 1) Ад часу залегалізаваўня Гуртка адбылося 6 тэатральных прадстаўленняў; 2) адкрылі бібліятэку і чытальню; 3) мае адкрыць бюро падаўняў і суполкавую малачарню; 4) па касавай кнізе на 1927 г. лічынца ў прыходах 71 зл. 85 гр., у расходах 56 зл. 26 гр., сальдо 15 зл. 59 гр.; 5) сапраўдных сяброў гурток мае 13.

— **Новы часовы літоўскі камітэт у Вільні.** У прайшоўшую нядзелю 16 г. м. ў доме № 8, вул. св. Мікалая адбыліся выбары новага часовага літоўскага камітэту ў Вільні.

Паводырастваў на сабраньні кс. Кайкушціс. Справаздачу за прошлы 1926 год адчытаў прэзэс камітэту д-р Альсэйка. Пасля былі выбары, якія далі гэтыя рэзультаты: Сташыс, Ст. Юхневіч, кс. Раштутіс, Будрэвіч (усе Х. Д.), Карасіс і Вэлеці.

— **Сабраньне т-ва ім. св. Казіміра.** 6 лютага г. г. у гадз. 5 у саль пры касьцэле св. Мікалая мае адбыцца гадовае агульнае сабраньне сяброў Літоўскага асьветнага т-ва ім. св. Казіміра. Парадак дзенны будзе гэты:

1) Справаздача ўраду і рэвізыйнай камісіі. 2) Выбары новых сяброў ураду, а таксама рэвізыйнай камісіі. 3) Вольныя прапазыцыі.

— **Зламаньне касы ў Ляндварове.** У ночы з 14 на 15 б. м. незнаньня асобнікі напалі на касу Надлясьніцтва Ляндвароўскага і забралі 9 тыс. зл.

— **Плямісты тыфус.** Горадзенскі санітарны аддзел напачкаў чатыры заражэньні плямістым тыфусам на прадмесці гораду.

Я стаяў і маўчаў, тулячы да сваіх грудзю Марылю. Тады яму выдалася, што напружаю яго эгоізм любоўны і ён стаў тлумачыцца: — Я вярнуся ўзяць Марылю, клянуся вам. Я знайду лодку, я арганізую якую-кольвек лямач. Мейце надзею, дзядуля.

Не пакінуў на сабе нічога, апрача портак. І нечакаючы ў паўголоса скіраваўся са сваімі плямамі да Вэронікі. Тая не адбівалася, аддалася без найменшага супраціву, а перадусім ня мела яна страху. Маладая дзяўчына на кожнае яго сказ адказвала але, з нейкім памешаньнем на твары. Нарэшце палажыўшы на сябе крыж, хоць ён і ня быў надта набожным, стаў ссувацца па страсе, цягнучы за сабой Вэроніку на вярочы, якую прывязаў ей пад пахамі. Яна моцна закрычэла, запляскала па вадзе, потым, задыхаўшыся паддалася.

— Мне гэтак лепей падабаецца, крычэў Гаспард. Цяпер, я за яе адказваю.

Выбазаецца сабе з якім непакоем сачыў я іх вачыма. На яснай вадзе я адрожніваў найменшыя рухі Гаспарда. Ён прытрымліваў маладую дзяўчыну з помачай вярочкі, якую абматаў каля сваёй шыі, і гэтак яе нёс, ускінуўшы наўпол на свае правае плячо. Гэты цяжар нагнаўшы заганураў яго калі-ні-калі, аднак ён ішоў наперад, плывучы з нечалавечай сілай. Я не мыліўся, пераплыў ён ужо быў трэць адлегласьці, калі зачэпіўся за абломак сыяны, ускрытай пад вадой. Удар быў гвалтоўны. Абое

Маленькі фэльетон.

Пісьмо да цэценькі.

Даражэнькая мая цэценька!...

Ужо па адным тым, што ў адзін дзень я атрымаў ад Вас аж 3 пісьмы, а 2 з іх на т былі бяз марак — я адразу дагадаўся, што Вас нешта муча, што Вы штось абураны і пісалі свае пісьмы ў нэрвовым настрою...

Вы пытаецеся, як гэта магло здарыцца, што нашыя беларускія паслы на т бяз ведама Сойму сталіся заарыштаванымі!...

Цэценька даражэнькая! Ці Вы чытаеце газэты, ці не?!... І каб чыталі-б дый больш уважна, дык адразу Вам кінулася-б у вочы, што яны зусім не заарыштаваныя, а толькі „zatrzymane“... І то затрымлены на „gorącum uczynku“ — Тарас на кватэры, Рачок у цягніку... а Маложын у ложку. Але ня думайце, даражэнькая, што калі іх затрымалі, дык яны і сядзяць тамака, дзе іх схавалі, бо сталася-б тое, што Тараса і Маложына прышлося-б увесь час трымаць у іхніх ложках, а Рачок увесь час сядзеў-бы ў цягніку, дый катаўся-б з Вільні ў Баранавічы, і з Баранавіч у Вільню...

А гэта-б усё выклікала-б не патрэбныя выдаткі і ўзмацненне паліцыі, бо прышлося-б ахоўваць двух ля ложках, трэцьцяга ў цягніку... Але, як у нас усюды „oszczędność“ на першым пляне (і ў Вас, даражэнькая цэценька, бо 2 пісьмы прыслалі бяз марак) дык і ўлады нашыя дзеля гэтага „zatrzymanych“ адразу з „гарачага ўчынку“, дый... на Лукішкі... Праўда, што я, як і Вы цяперака, доўгі час ня ведаў дзе яны, бо самі разумеюць — час гарачы, а як пракурор быў недзе выехаўшы, дык ні ў кога больш не даведаешся...

Вось, Ваше другое запытаньне на конта 10 тысячаў даляраў знайдзёных у партфэлі Тараса, дык ведаеце, даражэнькая цэценька, і мяне паставіла ў тупік, і я надта шкадаваў, чаму гэта яны былі ў Тарасовым партфэлі, а ня ў мяне ў кішані... Тады-б... ого!... І я можа закаціў-бы тады „панімаеце-лі“, такі самы банкет на 30 персон, як „Беларуская Хатка“ ў дзень свайго адкрыцьця...

Але цэценька даражэнькая!... Здаецца-ж Вы ўжо не маладыя.. здаецца жывіце ў дастатках... тое сёе маеце... і толькі я адзіны ваш насьледнік, а такая зайздасьць да гэтых даляраў... Тфу!... Дык вось наце! Не хацеў, пісаць, бо гэта як той казаў, сэкрэт, але каб гэтыя паршывыя даляры больш ня трывожылі Вас, дык змушаны сказаць Вам, што у партфэлі Тараса было знайдзёна ўсяго наўсяга ня больш як нейкіх 65 зл. Тфу!... — Прадчуваю, што і Вы сьплюніцеся даведаўшы гэта і ізноў абурцеся і ізноў пачніце хадзіць па пакоі і, патрасваючы ў руках газэтамі, накідвацца на кожнага з запытаньнем — ці праўда ўсё тое, што пішацца ў польскіх газэтах...

Але-ж цэценька даражэнькая!... І гэта кажуць, што Вы кабета спрактыкаваная і „старарэжымная“, а дагэтага часу ня ведаеце, што ў газэтах не заўсёды ўсё тое праўда, што пішацца і што калі яны занадта шумяць, дык гэта, як кажа Ваш абшарнік: „каб чытачы больш цешыліся“.

Што-ж датычыцца пасла Мяцеліцы, дык, даражэнькая цэценька, якраз тое, што Вы ў мяне пытаецеся, запытаўся і Маршалак у мі-

СЛУЖБА.

Ну, мой братка, цяжка жыць,
Цяжка жыць, паном служыць,
Ды і як яшчэ служыць,
Трэба ўсюды ўгадзіць;
А як трохі не ўгадзіў
Ды ня так яшчэ ступіў,
Пан тады равець як бык,
Як той чорт ці злы індык.
І ўжо кару накладаець,
Работніка праганяець,
Як сабаку моцна злаіць,
Хоць рабіў ён цэлы год
Ды ня мае ані злот.

С. Кавалёнак.

Што дзеецца ў сьвеце?

3 Літвы.

З Коўна пішучь, у апошніх днях адбыўся тут зьезд таўцінінкаў, на якім меў прамову прэм'ер Вальдэмарас. Зробленыя зьездам рэзалюцыі выклікалі вялікае ўзрушэньне ў палітычных кругах. Гэныя рэзалюцыі дабіваюцца ўдзержкі ваеннага стану, падоўжання пасольскіх мандатаў да 5 гадоў, паменшання ліку паслоў у Сойм да 35, а таксама правядзеньня выбараў прэзыдэнта торам галасаваньня выбарных, прыкладам Злучаных Штатаў Паўночнай Амэрыкі.

Намчатак згавораў дэлегацыяў латвійскай і эстонскай.

Пасля трохнядзельных згавораў дэлегацыя латвійская і эстонская на ўмовы ў справе мытнай вуніі (аб'яднаньня) скончыла 16 г. студня сваю работу. У выніках паседжаньняў, якія трывалі гэтага дня 8 гадзін, дапята поўнага паразуменьня на ўсіх пунктах. Конфэрэнцыя прыняла праект трактату (дагавору), які будзе падпісаны пасля зацьверджаньня яго праз абодва ўрады. Эстонская дэлегацыя 17 г. студня выехала ў Талін.

ністра і аказалася, што „гарачы ўчынак“ працягнуўся, аж за 24 гадзіны...

Як маюцца і як цяперака чуюць паны Антоні, Паўлюкевіч і іншыя Вашыя знаёмыя, дык гэта даражэнькая цэценька, як нябудзь ужо ў іншы раз... а цяперака бывае здаровенькі... Пішыце і будзьце пэўны, што на ўсялякае Ваше запытаньне атрымаеце хуткі адказ, але калі ласка, бяз „oszczędności“, бо мне, як безработнаму аплачваць 40 грошаў даплаты за вашыя пісьмы цяжка — за гэтыя грошы, якраз, меў-бы пачку „Ванды“...

Любячы Ваш плямяш Пётра.

З аргіналам згодна.

Стары Хасень.

зніклі. Потым убачыў, як ён паказаўся адзін. Вярочка ма быць парвалася. Ён нырнуў два разы. Урэшце выплыў, выцягнуў Вэроніку і ускінуў яе сабе на хрыбет. Але ня меў вярочкі каб яе прывязаць і яна прыціскала яго яшчэ мацней. Аднак пасуваўся уперад. Я ўвесь калаціўся, калі бачыў як яны збліжаліся да касьцёла. Разам хацеў я закрычэць, скоро прыкмеціў, што з боку надплывалі калодкі. Але глядзеў я толькі расчыніўшы рот: штурхнула іх яшчэ раз і разняло, воды зацягнуліся.

Ад гэтага часу я стаяў аслупеўшы. Ува мне ўжо нічога не асталося, як толькі чупцьцэ зьвера, што думае аб сваім ратунку. Калі вада збліжалася да мяне, я адсуваўся далей. У гэтым аслупеньні а доўга слухаў сьмеху, не разважаючы аб тым, хто-бы мог сьмяяцца блізка мяне.

Дзень зьявіўся, паказалася вялікая сьветлая зара. Сьмех гучэў і далей. Абарачываючыся я знайшоў Марылю, якая проста стаяла ў сваёй мокрай адзежы. Гэта была яна, што сьмяялася. Ах! беднае, дарагое стварэньне, як была яна прыемна і прыгожа ў гэту часіну рапіці! Я відзеў як апусьцілася яна, каб набраць жменьы са шчэліны трохі вады, якой мыла сабе твар. Потым заплыла свае прыгожыя русыя валасы, завязала іх на патыліцы. Ня было сумліву, рабіла яна свой тоалет, мусіць ей выдавалася, што яна ў сваім маленькім пакоіку нядзеляй, калі прыемна гучыць звон. І яна

ўсё сьмяялася, сваім дзяцінным сьмехам, з яснымі вачамі, са шчаслівым тварам.

Я таксама пачаў сьмяяцца, як яна, абхоплены яе памяшаньнем. Страх зрабіў яе памяшанай і была гэта падзяка неба, бо моцна, выдавалася, была яна абхопленая чыстатай вясеньнай зары.

Я не перашкаджаў ей спяшацца, нічога не зразумеўшы, паводзячы палёгку галавой. Яна ўсё ўхарошывалася. Потым, як ей выдалася, што ўжо можна выйсці, яна запела сваім крышталовым голасам адну са сваіх набожных песняў. Але разам застанавілася, закрычэла, усё роўна, як адказвала на голас, што яе зваў і ей адзін быў чутны.

— Я іду! я іду!

Пачала зноў свой кантэк, сайшла на ўклону страхі, вайшла не зжыхнуўшыся ў вадку, якая полегку ўкрыла яе. Я ня мог утрымацца, каб ня засьмяяцца. Глядзеў я шчаслівым вокам на месца, дзе яна знікла.

Далей я сабе не прыпамінаю: Я быў саўсім адзін на страсе. Вада яшчэ паднялася. Адзін комін стаяў, і думаю, што я туды ўзбіраўся са ўсёй сілы, як зьвер, што ня хоча згінуць. Потым нічога, нічога, нічога, чорная пронасьць нікасьць.

(Далей будзе).

ДА НАС ПІШУЦЬ.

На гадзіну па лыжцы.
(Ваўкавыскі пав.).

Цяпер у сувязі з новым пашырэннем Радавай Беларусі, ня уходячы ў тую ці іншую ацэнку гэтага факту, хочацца толькі зазначыць, што гэтага пашырэння далёка не даволі, бо гэтакае пашырэнне, — гэта-ж лякарская доза, „на гадзіну па лыжцы“, ды што гэныя перыяды — гадзіну паўзудь чарапашінай ступою, бо цягнуцца амаль-што тры гады... Калі гэтак і далей пойдзе, дык шмат вады уцяча, пакуль уся частка Ўсходняй Беларусі дойдзе да поўнага аб'яднання!...

Неяк дзіўна! — два гады таму назад, Радавая Улада быццам і ня ведала, што Гомельшчына — Беларусь, а тут, як гром з неба — здарылася вялікае адкрыццё (ці не памог у гэтым Радавай Уладзе „Асснат“ — Асацыяцыя Натуралістэв—Самоучек!).

Тое, што Радавая Улада даведлася сёння, (бо не хацела раней ведаць), я дазнаў, з асабістых даследаў, яшчэ аж у 1920 годзе. Дык і зьявртаўць Беларусі, шмат большы абшар яе роднае зямелькі, з яе „простым, тутэйшым“ народам.

Тагды, у 1920 годзе я вяртаўся на Бацькаўшчыну з глыбокае Расей, а дзеля таго, што Радавы транспарт быў у вельмі „спраўным“ стане — здарылася мне зрабіць пехатой 1.500 верст. Гэты смутны выпадак прывёў мяне туды, дзе ляжыць натуральная граніца Беларусі, са ўсімі сваімі асаблівасцямі.

Ведаючы „добраю прыхільнасць“ пралетарскай дыктатуры да „самавызначэння“ народаў і, як мне здаецца, іго гатая дыктатура, на прычынах фізічных немагчымасцяў, яшчэ не „дайшла“ да поўнага даследу: прыхаджу па падмогу, і паказваю, што ні ёсьць—запраўдную Расейска-Беларускую мяжу. Ня буду пераконываць нікога, няхай гавораць факты!

У адзін ліпнёвы дзень усё таго-ж 1920 году, быў я ў дарозе—паміж м. Сеўскам, Арлоўскае губ. і м. Ноўгарад-Сеўярскам, Чарнігаўскай губ. і вось, ня ведаючы існуючай сытуацыі, апынуўшыся ў адной вёсачцы — я зразу даўся дзіву, бо заўважыў там усё іншае, ужо адменнае ад папярэдняга. Руская мова звыкла як дым, зьявілася іншая вопратка, ня стала і чарназёму (яго змяніў пясчанік), і нават калей коннае язды стала вужэйшаю, так што прышлося перапраўляць вое на вазу, дзе былі мае пакыткі. Усё тое, што я пры гэтым заўважыў, нада зацікавіла мяне, дык і стаў я ляпей прыглядацца да ўсяго тамашняга, а ў гэтых мэтах пачаў распытваць і сустрачнага і папярэчнага.

Разгаварыўшыся з жыхарамі я дазнаў, што гэта ўжо — Чарнігаўская губ., што іх далучылі да Украіны, але яны не Украінцы, а так „просты“, „тутэйшы“ народ, і што, іх мова — таксама простая мова, ды што тая ўкраінская мова, якую вучаць у школах, іх дзецям даецца вельмі цяжка.

І так ужо, гэтае „усё простае“ я чуў, аж да роднае вёскі на Ваўкавышчыне.

Вяручы пад увагу „простую“ і вопратку і мову, падобную ў 99%-ах на тую, якую гавару я: ці трэба яшчэ, якіх небудзь, камэнтарыяў, каб прылажыць эмблему Беларускасці на частку чарнігаўшчыны?

Відаць усё гэта не разумее, (бо ня хоча разумець), Радавая Улада, калі пасля таго, — адняўшы беларускую частку Чарнігаўшчыны ад Украіны, далучыла яе да Маскоўшчыны, мінаючы Беларусь.

Так што цяпер, усяму беларускаму народу, прыходзіцца змагацца, каб вярнуць сабе належнае... І на вялікі жаль, трэба змагацца з тым, хто адкрыў і „прызнаў“ самавизначэнне народаў!...

Ведаючы з уласных даследаў, што праўдная Расейска-Беларуская мяжа, ляжыць там, дзе пачынаецца Сеўскі павет Арлоўскай губерні, гэтакае чарапашінае пашырэнне усходняй Беларусі — на трыгадовую гадзіну па лыжцы — ёсьць ні што іншае: ігра ў жмуркі ды пыл у вочы.
Вінаград.

Беларускі спектакль у вёсцы Альхоўцы.

9-га студня ў нядзелю ў вёсцы Альхоўцы адбылася беларуская вечарына наладжаная аматарамі вёскі Малева. У Малеве не знайшлося адпаведнага будынку, дык папрасілі пустую хату ў грамадзяніна Новіка ў в. Альхоўцы. Альхоўца ад Малева ляжыць у адлегласці адной вярсты.

На сцэне былі сыграны дзве беларускія камеды: „Чорт і Баба“ і „Міхалка“. Абедзве камеды адыграны былі добра. Відаць, што публіка астаслася задаволеная. Але вянком усяго Малёўскага вечара быў хор арганізаваны пад кіраўніцтвам грамадзяніна Паўла Смоліча.

Адсьпяваны былі на сцэні гэтакія песні: „Саўка ды Грышка“, „Чаму-ж мне ня пець“, „Гарні, гарні бульбу з пецы“, „Каліна“ і „Ой ляцелі гусі...“ Пасля кожнае адсьпяваная песні публіка з энтузіязмам пляскала ў ладункі, крычала „біс“. Песні беларускія я чуў са сцэны першы раз і можа дзеля гэтага яны на мяне зрабілі такое сільнае уражанне. Хацелася-б часцей быць на такіх вечарынках і слухаць родныя песні.
Г.

Да чаго дзетак прывучаць: ці табаку курыць, ці газеты чытаць?
(Браслаўшчына).

У нас вялізарнасць сялян па вёсках — анальфабэты. Яны ніякай увагі не зварачуюць на сваіх дзетак — як яны смалюць табаку! Ня дбаюць таксама бацькі, каб іх дзеткі былі добра падвучаны. Прыклады гэтаму наступныя: Ведама, як я ёсьць маладым, дык хаджу па вёсках на вечарынку і прыглядаюся ў кожнай вёсцы іхнай культуры. Будучы на вечарынку ў вёсцы Заоны уцяміў я, што каля дзевярай стаялі хлопчыкі па гадоў 10 і амаль чуць ня ўсе курылі папярсы. У аднаго я спытаўся: „Чаму ты гэты малы курыш папярсы?“, а ён ў адказ — „Тата пазволіў“. Далей я кажу: „Лепш купіўбы беларускую газету, або кніжачку, чымся гэтую атруту ўжываць“. На гэта я пачуў адказы з рогатам: „бацькі нас за газеты засьцёбалі-б!“.

Другі раз я пайшоў ў Жвірблі на вечарынку. Моладзі поўная хата. Хлапцы і дзяўчаты дарослыя танцоўць, а каля дзевярай па кутох стаяць старыкі з дзеткамі, прыглядаючыся да гуляючых (мо' іхны сын, або дачка выкручываецца аж спацеўшы). Адзін бацька з сыном 7-мі летнім стаіць ды і курыць, а падкуруўшы папяросу крыху падаў сынку. Я, ўбачыўшы гэта, ня змаўчаў, ды і запытаўся старыка гэтага, каторы ад дыму быў закашляўшыся: „Да чаго сынка прывучаеш?!“. А ён ў адказ: „Мой бацька курыў, я куру і хачу каб і сын мой курыў“. Тады я на гэта кажу: „Ня добра рассудзіў! А я думаю лепш было-б каб за гэтыя грошы, што дымам пусьціш выпісаў-бы газету“. Аж зарагатаў мой старык пачуўшы ад мяне гэтакую гутарку ды і кажа: „Што я мусі пан, ці які адвакат газеты чытаць?! Я без газет жыў і сын мой пражывець“. Далей я стаў я ўжо гутарыць, бо віду, што аж злуецца. Вось яшчэ факт у маеі вёсцы, адзін бацька да паўсьмерці сек свайго сынка, што ён, будучы на кірмашу ў Браслаўі купіў ад газетчыка газетку.

Разумны бацька ніколі так рабіць ня будзе, бо замест прывучаць дзетак да табакі будзе забараняць курыць, а возьме выпішыць для свайго дзяцюка газетку, калі ён умее ўжо чытаць. І толькі гэтым парадкам твой сын распознаець сьвет, а не ад табакі, каторай затручваюць сваё здароўе. Пара было-б ўжо зразумець, да чаго дзетак прывучаць: ці табаку курыць, ці газеты чытаць?
Зьдор Зарак.

Моладзь працуе.

(в. Цяцёркі, Браслаўскі пав.).

Наша моладзь вельмі шчыра ўзялася за працу ва ніве роднай культуры. Маём заложаны гурток Бел. Інст. Гасп. і Кул., чытаем газеты і кніжкі беларускія. Калі прыхаў на Калядныя Сьвяткі наш сосед М. Пецюкевіч, то мы зьявіліся да яго з просьбай, каб памог наладзіць вечарыну—спектакль... Ён-жа ахвотна памог нам, нават сам прыняў усе абавязкі на сябе ў пастаўленьні вечарыны. Навучыў нашу моладзь пяць некалькі песень, дэкламацыяў і г. д. Вечарына адбылася на Новы Год у вёс. Барадзевічах у вялікім парафіяльным доме. Пастаўлена была камедыя „Пан Міністар“ Фр. Аляхновіча. Усе артысты-аматары вельмі добра згулялі свае ролі, але зусім па мастацку выканалі свае ролі М. Пецюкевіч — Міністра, Альжбета Пецюкевічанка — Марту і Яніна Пецюкевічанка — Любу. Пасля цяцёрскі хор праяў некалькі беларускіх песень. Хор праяў ня звычай добра, уся публіка вельмі захоплівалася беларускімі песнямі. Пасля былі прадэкламаваны вершы: Куналы, Коласа, Леўчыка і Марвіча. Далей былі скокі да 1-ай гадз. Словам, вам, публіка страшэнна была задаволеная. Пажадана было-б, каб і ў іншых вёсках моладзь пайшла дарогай цяцёрскай моладзі.
Присутны.

Ніколі не зьніштажай сваей роднай газеты. Прачытаўшы дай яе суседу.

З жыцьця Беларускага Студэнскага Сялянскага Саюзу у Празе.

7.I.1927. адбыўся агульны сход сяброў Беларускага Студэнскага Сялянскага Саюзу ў Празе. Перад пачаткам дзелавое зборкі было адным з сяброў у ўступным слове адзначана з прычыны 20-х угодкаў літэратурнае дзейнасці Якуба Коласа, што Колас з'яўляецца не толькі мастаком у апісаньні сялянскага быту, але і сацыяльным ідэолягам сялянства. Далей было прынята пяць новых сяброў. Па заслуханьні дакладу старога прэзідыуму, праца якога была схвалена, быў выбраны новы прэзідыум на 1927 год.

НАШАЯ ПОШТА.

Урбановічу Т.: Анкеты патрэбны рэдакцыі на тое, каб мець матэрыялы і апіраючыся на іх бараніць інтарэсы сялян, дамагацца зямлі сялянству без выкупу, зьяўшэння падаткаў і інш. На хутары трэба пераходзіць асьцярожна, бо вельмі часта ня робіцца гэта так, як дакляроўвае земскі камісар. Газету пасылаем на пошту Дакудава.

Саўку М.: Можам прыслаць Вам гадавік „Сялянскае Ніва“, але ён каштуе 12 зл. Напішце, якіх нумараў Вам не хапае.

Д—ну В.: Вершы атрымалі. Ня можам надрукаваць, бо ня зусім добра вытрыманья. Зьявіліце ўвагу на тыя вершы, што друкуюцца ў „Сялянскай Ніве“.

Дасталі:

- Ад: Аляхновіча Ів.—4 зл.
- Ад: Чытовіча Івана, Кудэйкі Яз.—па 2 зл.
- Ад: Пятроўскага А., Сынчука М., Шуліна Ів., Камароўскага Ігн., Марчыка Е., Саўчука А., Сарокі Б., Знахарчука М., Лейнчонка Б., Урбановіча А., Валіцкага А.—па 1 зл.

БІРЖА.

Вільня, 18.I. 1927 г.

ВАЛЮТЫ:

Далары	8.97 1/2—8.96 1/4 зл.
Рублі зал. (10 р.)	47.75—47.60 „
ЗБОЖЖА, ЗЕМЛЯРОБ. І ІНШ. ПРАДУКТЫ:	
Жыта за 100 кг. (6 пуд.)	44.00—00.00 зл.
Авёс „ „	35.00—36.00 „
Ячмень брав. „ „	34.00—35.00 „
„ на кашу „ „	32.00—33.00 „
Пшаніца „ „	50.00—51.00 „
Бульба	7.50—8.00 „
Сланіна тутэйшая I гат. 1 кг.	3.60—4.40 „
Масла несал. за 1 кг.	6.30—7.70 „
„ салён.	5.50—6.40 „
Яйкі за 1 дзес.	2.20—2.40 „

АБВЕСТКІ.

Палітычная эканомія.

Выйшла з друку і прадаецца ў кнігарнях ў Вільні **КНІЖКА:**

Асновы Грамадзкай Гаспадаркі

А. ВІЛЬДЗЮКЕВІЧА.

Кніжка мае 180 старонак звычайнага фармату, складаецца з 4-х часьцінаў, мае 5 табліц і 3 рысункі (кнішэ).

У кніжцы закрануты таксама навейшыя гаспадарчыя пытаньні ў сувязі з сусьветнай вайной; адумаслова апрацаваны адзел аб гаспадарчых крызісах і падана скарачаная гісторыя навукі грамадзкае гаспадаркі.

Кожны вясковы інтэлігент, што працуе на грамадзкай або палітычнай ніве, павінен быць асьведамлены аб асновах эканомікі. Кніжка напісана, наколькі магчыма, у папулярным тоне і зьяўляецца даступнай для звычайнага інтэлігента.

ЦАНА ў дробнай прадажы—3 зл. 20 гр., кнігарні атрымліваюць спуск на 25%.

Эканоміку можна выпісаць поштай па адрэсу:

1) Wilno, Zawalna 7, Кнігарня Т-ва „Пагоня“ або 2) Wilno, Ostrobramska 2, кнігарня Ст. Станкевіча.

Адрэс для загранічных заказаў: Wilno, Zawalna 7—8, А. Більдзюкевічу.